Zápis z pracovní skupiny k SZP – Venkov 22. 3. 2021, od 10:00 on-line

Pracovní skupina se vzhledem k epidemiologickým opatřením uskutečnila formou on-line jednání na platformě MS Teams a připojilo se na ni dle prezenční listiny 113 účastníků. Před jednáním byl registrovaným účastníkům zaslán podkladový materiál. Jednání vedl Ing. Pavel Sekáč, Ph.D., náměstek ministra pro řízení Sekce pro fondy EU, vědu, výzkum a vzdělávání a Ing. Josef Tabery, ředitel odboru Řídicí orgán PRV.

Cílem pracovní skupiny byla detailní technická diskuse, která má vést k dohodě na nastavení podmínek na národní úrovni, aby mohlo být návazně zahájeno vyjednávání Strategického plánu ČR s Evropskou komisí. Nicméně prezentovaný návrh nemusí být konečný, protože je nutné vyčkat na závěry jednání Trialogu a výsledný legislativní text nařízení. Spolu s tím bude dle možností zohledněna také rámcová pozice ČR, která obsahuje řadu postupů, jenž nejsou v návrhu legislativního balíčku Evropské komise obsaženy, a tedy nebyly zcela zapracovány do návrhů nastavení předložených za MZe k diskusi pracovní skupiny.

V úvodu ŘO Josef Tabery představil aktuální stav vyjednávání SZP, právní rámec jednotlivých intervencí, poskytl informace o přechodném období, představil jednotlivé intervence z návrhu strategického plánu SPZ a současně také zmínil zásadní předložené připomínky. Dále ŘO Josef Tabery uvedl, že tato pracovní skupina navazuje na celou řadu projednávání návrhu SPZ s veškerou zainteresovanou veřejností a smyslem této pracovní skupiny je získat zpětnou vazbu v rámci následné diskuze.

Prezentace byla po jednání zaslána všem účastníkům s nabídkou možnosti zasílat další připomínky a podněty. Písemný záznam diskuse je pro přehlednost zestručněn, v případě potřeby je k dispozici videozáznam z jednání. Zápis je doplněn záznamem chatu.

Diskuze

Rejchrt Karel (SMO ČR): V prezentaci bylo uvedeno, že MAS by měly pomáhat se zpracováním žádostí. Je otázkou, zda se nejedná o střet zájmů? Další otázkou jsou režijní náklady MAS, jakým způsobem budou financovány MAS z pohledu režijních nákladů?

ŘO Josef Tabery: Byla zmíněna otázka ohledně střetu zájmů při asistenci anebo pomoci MAS při administraci jednotlivých žádostí. Snahou MZe je, aby MAS byly více zainteresovány už od počátku přípravy administrace jednotlivých žádostí. MZe se nedomnívá, že by mělo docházet k nějakému nebezpečí střetu zájmu při přípravě administrace jednotlivých žádostí, jelikož žádost žadatele musí být první nejprve vybrána ze strany MAS, než dojde k nějaké větší spolupráci s MAS. Režijní náklady by měly být kompletně hrazeny z OP Technická pomoc, a to pro celý komunitně vedený místní rozvoj, ne jenom LEADER.

Petr Štěpánek (senát ČR): V rámci rozvoje venkovských oblastí bylo zmíněno, že by se podporovaly služby, např. pošty atd. V rámci této problematiky by úplně stačilo, kdyby se tyto služby nerušily. Dále bylo v prezentaci uvedeno, že bude podporováno zavádění vysokorychlostního internetu do venkovských oblastí. Již v rámci aktuálně končícího programového období bylo pro tuto oblast podpory uvolněno značné množství finančních prostředků, kterých ale nebylo využito, protože na tuto oblast neexistovaly projekty. Jen těžko lze předpokládat, že by nějaká obec anebo zemědělský podnikatel zaváděl na venkov vysokorychlostní internet. Tato velice odborná záležitost by měla být koordinována

pro větší část regionu. O vysokorychlostní internet určitě zájem je a jednoznačně slouží k tomu, aby nedocházelo k úbytku obyvatel ve venkovských oblastech (odliv mladých osob) a bylo možné pracovat z domu. Dále pak souhlasím s navýšením alokace pro LEADER z 5 % na 8 %, v ideálním případě na 10 %. Jen prosím, aby se zvyšování spoluúčasti netýkalo provozu MAS, protože již dneska mají MAS problém kofinancovat svůj provoz 5 %.

ŘO Josef Tabery: Ze strany MPO se nepočítá s podporou lokálních projektů na zavádění vysokorychlostního internetu ve venkovských oblastech. MPO má připraveno specifické projekty na větší bázi. K tomu následně můžeme sdělit další. Byla zmíněna i možnost zvýšení spoluúčasti na kofinancování MAS z aktuálních 5 %. Zde mohlo dojít k nedorozumění. Aktuálně probíhají jednání pouze o navýšení alokace pro LEADER, o navýšení finanční spoluúčasti pro MAS se aktuálně vůbec nejedná. O navýšení alokace pro LEADER z 5 % na 8 % se bude i nadále jednat a bude záležet o nastavení priorit financování.

Jan Florián (NS MAS): Moc děkuji za vypořádání připomínek, které jsme k návrhu strategického plánu zaslali a chtěl bych zopakovat nejzásadnější připomínky. Dlouhodobě usilujeme o navýšení alokace pro LEADER na více než je aktuálních 5 % za účelem podpory malých podnikatelů. Doporučuje větší volnost v pravidlech, přesto jen upozorňuje, že u popisu podnikatelských opatření jsou většinou uvedeny pouze stroje, technologie a často chybí slovo „vybavení“, bylo by dobré, aby se tam toto slovo objevilo, protože často je potřeba pořídit i další zázemí jako třeba nábytek apod. V rámci nových aktivit by bylo dobré přidat vzdělávání, což je vlastně stará aktivita, o kterou nebyl v aktuálně končícím programovém období velký zájem. Důvodem nezájmu o tuto aktivitu, podobně jako v případě aktivity KDŘ, bylo to, že byly příliš omezené. To by se ale nějakým způsobem mohlo upravit v rámci aktuálně navrhovaných nových aktivit, pokud by byly uvolněny podmínky. V rámci projektu Spolupráce, financování režijních nákladů a řízení projektů z OP Technická pomoc, byť bychom i my byli radši, kdyby se všechny provozní náklady MAS financovali z jednoho zdroje, tak možnosti OP Technická pomoc jsou omezené a obáváme se, že tyto náklady nebude schopný pokrýt. Proto prosí, aby se pracovalo i s variantou, že režijní náklady MAS budou hrazeny z projektu Spolupráce.

ŘO Josef Tabery: Rozvolňování podmínek v rámci LEADERu je možné jen v souladu s dalšími podmínkami EU a ostatních nařízení. V rámci některých záměrů a opatření se počítá také s financováním různého vybavení. To bude předmětem detailnějšího nastavení pravidel. Není to tak, že by LEADER nebo Strategický plán nepodporoval KDŘ. Spolupráce v rámci KDŘ je v Strategickém plánu plánována. Projevuje se zde ale neochota spolupracovat, neznamená to ale, že bychom nechtěli uplatňovat lokální produkci, která je zde zásadní.

NM Pavel Sekáč: V rámci rozvolňování podmínek MZe respektuje přístup, který se tu dlouhodobě ukazuje. NKÚ svých při kontrolách a ve svých komentářích často používá větu, že poskytovatel dotace rezignoval na kontrolu účelnosti veřejných vynaložených prostředků anebo neměl dostatečnou kontrolu veřejně vynaložených prostředků. MZe v souvislosti s rozvolňováním musí dodržovat nějakou míru a úroveň kontroly při rozdělování finančních prostředků. Toto již bylo dříve řešeno i např. s NS MAS. Doufám, že se nám společně podaří najít nějaký kompromis mezi dostatečným zajištěním kontroly při rozdělování vynaložených prostředků a rozvolňováním podmínek.

Ing. arch. Miloš Florián: V rámci IROP se stále nedaří zavést rozvoj kulturního a kreativního sektoru a dále pak brownfields, a proto by uvítal jejich zařazení do návrhu strategického plánu SPZ.

ŘO Josef Tabery: Podpora brownfield je uvedena v aktuálním programu a v další podpoře chceme určitě pokračovat.

Eva Schönherrová (ČBK): Kdy a jak bude pokračovat debata v rámci vymezení aktivity LEADER občanská vybavenost? Některé aktivity jako např. komunitní život, folkové činnosti atd. budou pravděpodobně podporovány pouze v rámci LEADERu, protože v rámci IROP již nejsou podporovány.

ŘO Josef Tabery: Ostatní programy jako např. IROP rozjedou čerpání financí dříve než LEADER, tak je nutné si nějaké věci ještě vyjasnit. I přestože teď máme přechodné období a máme nějaký čas. Konkrétní rozdělení jak s IROP, tak s ostatními programy bude muset být dořešeno někdy do podzimu 2021.

Vít Hrdoušek (Krajská síť MAS Jihomoravského kraje, MAS Strážnicko): Mezi nové aktivity by se mohly přidat animace a případně i komplexní pozemkové úpravy. Ne samotné realizace komplexních pozemkových úprav, ale pouze jejich příprava v rámci obcí, které by je chtěli realizovat.

NM Pavel Sekáč: Ohledně animace a zprostředkování informačních aktivit již proběhla diskuze s některými nevládními organizacemi. Tato diskuze bude dále pokračovat. Jedná se o detail, který bude upraven zřejmě pravidly.

Gusta Charouzek (SMS ČR): Kdy bude známo navýšení alokace pro MAS? Kolik peněz dostanou jednotlivé MAS v rámci přechodného období z nových peněz? Dále bych chtěl poděkovat ŘO Taberymu, za jeho ochotu přesunout projekty Spolupráce a jejich výběr zpátky na MZe, kde již kdysi probíhal výběr hodnotitelskou komisí, což bylo pro MAS vstřícnější, než je to v současném programovém období. Dále bych mu také rád poděkoval za snahu o navýšení alokace na LEADER na 8 %.

ŘO Josef Tabery: Jakmile MZe vypraví do Bruselu další úpravu modifikace Programu rozvoje venkova na Evropskou komisi, tak se začnou oslovovat MAS s dotazem, zda budou mít zájem o navýšení alokace o prostředky z přechodného období. Předpoklad je během dubna nebo května.

Josef Stehlík (ASZ): U některých MAS byl zaznamenán problém při zakládání prvků stability v krajině mimo pozemkové úpravy, na bázi potřeb obcí anebo podnikatelů. A to z důvodu toho, že MŽP prosadilo, že tyto opatření mohou být v krajině zakládány pouze v chráněných oblastech a CHKO. Tyto opatření je potřeba zakládat i mimo chráněné oblasti a CHKO, kde ale pro ně nejsou takové možnosti pro jejich financování. Mnoho starostů by mělo zájem tyto opatření realizovat na obecních pozemcích, ale chybí jim k tomu právě možnosti jejich financování. Zde by se mělo apelovat hlavně na MŽP.

NM Pavel Sekáč: Zakládání těchto prvků v krajině probíhá v rámci komplexních pozemkových úprav, kde je realizátor SPÚ. Někteří starostové by rádi dostali možnost v rámci těchto komplexních pozemkových úprav, vstupovat do vlastních realizací v rámci daného území, případně se spoluúčastnit na realizaci na pozemcích, na kterých mají obce realizační pravomoc. Budeme se snažit najít cestu, jak těmto projektům vyhovět např. i spoluúčastí z jiných programů, např. programů MŽP. MZe chce spustit takový mikro pilotní projekt, aby si MAS mohly zkusit vyplnit takovou předkartu před vlastním zahájením komplexní pozemkové úpravy, aby se prověřilo, co je možné prostřednictvím MAS řešit. Tento mikro projekt bude probíhat ve spolupráci s NS MAS.

ŘO Josef Tabery: Trochu k zamyšlení a k debatě bude případná participace národní sítě a lokálních aktérů do realizace komplexních pozemkových úprav. Otázkou ale je, jak to pak probíhá v praxi, kdy SPÚ vysoutěží nějakou společnost, která se kompletně zabývá projektem včetně vyjednávání s jednotlivými starosty, s řešením konsolidace pozemků. K realizaci této myšlenky je tedy ještě nutná nějaká delší debata

NM Pavel Sekáč: Vnímám to tak, že starostové obcí by ale rádi nad rámec toho, co se dělá v rámci komplexních pozemkových úprav a v rámci toho co jsou samy obce schopny realizovat, chtěli, abychom je do tohoto modelu pustili. Zde je spousta dalších titulů např. v rámci MŽP, národní tituly (retence vody, výstavba rybníků), v rámci, kterých SPÚ realizuje komplexní pozemkovou úpravu v území a vedle toho má obec nad rámec této komplexní pozemkové úpravy ještě zájem realizovat např. vodní retenci. To se navzájem nevylučuje, protože na svých pozemcích tu realizaci tímto nemá dotčenou. Tomuto je snaha nějak pomoci. V rámci pilotního programu, který byl již zmíněn, by MAS, která dobře zná své území, mohla být mediátorem myšlenky komplexní pozemkové úpravy.

David Brož (SMA): Zdůraznil prospěšnost MAS. V rámci rozvoje nezemědělské činnosti je trápí, že mohou žádat i nezemědělští podnikatelé, ale s tím se smiřují. Nenachází u MAS podporu zemědělců v rámci preferenčních kritérií. V MAS se neřeší efektivita v projektech, podporují se projekty neefektivní na výrobu. Nutná podpora mladých zemědělců v rámci preferenčních kritérií. Nutná spolupráce s MŽP v kontextu zemědělství, adaptace na sucho, ukládání NH3. Nakládání s odpady – podpora lokálních kompostáren.

ŘO Josef Tabery: Nastavování preferenční kritérií je čistě jen na MAS. MZe může nastavování preferenčních kritérií s MAS pouze konzultovat.

NM Pavel Sekáč: Upozornil na rozdílnost významu slov „odpad“ a „kompost“. Přístup ostatních resortů k LEADERu se nepodařilo zcela narovnat, kromě MMR, které má venkovskou politiku historicky v gesci. U MPO a MŽP je daleko větší prostor pro spolupráci.

Šebek Jaroslav (ASZ): Jménem naší organizace bych rád ocenil činnost a potřebnost MAS. Jak již bylo zmíněno kolegou Brožem, také bych prosadil zvýhodnění zemědělců preferenčními body v rámci podpory nezemědělské činnosti. Podpora v rámci LEADERu by měla být směřována především na mikro podniky. A dále by mělo dojít k posílení rozpočtu LEADERu. Protože je zde možnost otevřít celou řadu dobré spolupráce, jako např. již zmíněné lokální kompostárny a spolupráce zemědělce a obcí. Od členů máme informaci, že v rámci způsobilých výdajů nejsou uvedeny výdaje na technickou dokumentaci.

ŘO Josef Tabery: Podpora bude cílena především na mikro a malé podniky.

Václav Hlaváček (AKČR): V Leaderu navrhuje podporu na rekonstrukce a realizace polních cest. Problémem je udržení zdravotního střediska, pošty, apod., proto bychom měli otevřít otázku zdravotní péče a zařízení pro seniory. Dále postrádá spolupráci pro krátké dodavatelské řetězce (KDŘ), což je téma pro samostatné jednání jak nastavit parametry, aby to začalo fungovat.

NM Pavel Sekáč: Problematika základních služeb (pošty, apod.) se obecně týká hlavně resortů MMR a vnitra. Alokace ze SZP na LEADER však nebude schopná řešit problém celého venkova. Na problematice

se musí podílet také další programy. Platformu MAS nelze sanovat jen z peněz MZe, ale i z jiných programů. NM apeloval na ostatní účastníky, aby připomínkovali také ostatní programy tak, aby byla zajištěna podpora podnikání na venkově také z jiných programů.

Segment KDŘ by mohla zajišťovat MAS, selhává vzájemná spolupráce, nechuť se sdružovat je velká. NM vyzval ke komentářům od účastníků ohledně lepšího nastavení podmínek podpory pro rozjezd KDŘ na lokální úrovni.

ŘO Josef Tabery: Podpora KDŘ je zakotvena jak ve strategickém plánu SZP, tak i v LEADERu. Jsou a budou podporovány pojízdné prodejny, skladování, přímé prodeje z farem, lokální produkce atd. To vše probíhá, průběžně se aktualizuje a tato podpora je velice zásadní. Bohužel problémem je neúspěšné nastavení spolupráce v rámci KDŘ. Zkoušeli jsme upravit a nastavit podmínky, ale problém byl, že nikdo nechtěl spolupracovat. Určitě to ale není tak, že bychom nechtěli podporovat uplatnění lokální produkce.

Josef Stehlík (ASZ): Navazuje na pana NM s tím, že podpora dobrovolných hasičů v obci postrádá určitý smysl, kdy ze strany vnitra byla podporována vyšší úroveň hasičských sborů, která je financována z kraje, vnitra. Podpora pro obyčejné sbory v obci je složitě realizovatelná. Dále, současná doba nahrává lokální poptávce po potravinách, stojí za to dále směrovat prostředky do KDŘ.

Petr Štěpánek (Senát ČR): V rámci členění hasičů, ti nižší byli podpořeni z MAS a ti kteří zasahují, byli podpořeni z ostatních zdrojů.

ŘO Josef Tabery: Spolková činnost dobrovolných hasičů na úrovni JPO 5 je podporována a bude podporována i nadále. Jedná se o činnost, která potřebuje techniku a vybavení, ale ne přímo pro zásahy u požárů, ale například pro výcvik mladých hasičů. Tam, kde to bude možné, tam se to budeme snažit pokrývat.

NM Pavel Sekáč: V rámci KDŘ u lokálního uplatnění jsme asi nebyli daleko od té základní úvahy u opatření 16 atd., které tímto způsobem intervenují v tomto období. Co budoucna bychom si všichni měli říct a stanovit co je cílem a co je potřeba udělat, aby se to nějakým způsobem rozhýbalo.

Stanislav Rampas: Oblast nezemědělského podnikání je příliš široce omezována a mělo by se zvážit, zda je to nutné. A toto projednat při jednání s Evropskou komisí. Dále by se měly prioritizovat především mikro a malé podniky. Novinka v podobě ročního plánování bude velká administrativní zátěž, jak pro žadatele, tak i pro poskytovatele dotací. Bude se muset hlídat plnění, z jehož neplnění budou možná vyplývat nějaké sankce.

NM Pavel Sekáč: Novinka ročního výkaznictví se zavádí z toho důvodu, že to vyžaduje Evropská komise. Tato novinka je kritizována i ze strany MZe. Bude se jednat o další administrativní zátěž a dojde i dalšímu odčerpávání finančních prostředků na tuto administrativu.

Vít Hrdoušek (Krajská síť MAS Jihomoravského kraje, MAS Strážnicko): U KDŘ jsou svázané podmínky, jsou i jiné potřeby na způsobilé výdaje. Měly by se rozvolnit podmínky.

Václav Hlaváček (AKČR): Ohledně KDŘ, producenti nemají k dispozici např. skladovací zázemí, jde o distribuční centra. Je potřeba apelovat na ostatní resorty, aby finanční prostředky z ostatních programů směřovaly také na venkov.

NM Pavel Sekáč: V rámci KDŘ je pro zemědělce v dnešní době velice těžké se prosadit v již dobře zaběhlých distribučních sítí. U velkých zaběhlých společností je těžké uspět s nabízením lokální produkce. Pro distribuční sklady a centra těchto velkých společností jsou malí zemědělci se svojí mírou zemědělské produkce příliš malí. Jednou z možností je, že by segment KDŘ zajišťovaly MAS v rámci mikroregionu. Bohužel zde selhává především ochota spolupracovat. Je potřeba najít cestu k nějaké hlubší spolupráci. Bylo by dobré získat další zpětnou vazbu v rámci aktuálních podpor pro oblast KDŘ, co je špatně a co by se případně mělo změnit.

Jiří Petr: V materiálu je uvedeno, že by mělo dojít ke zjednodušení administrace pro žadatele. Z této aktuální diskuze, kde bylo řečeno, že by mělo být zavedeno roční plánování, vyplývá naopak to, že dojde k větší administrativní zátěži pro MAS. Pokud by MAS měly nějak pomáhat s administrací jednotlivých projektů žadatelů, tak žadatelé by se na tom měli nějak finančně spoluúčastnit a za tuto pomoc od MAS si připlatit. Další věcí je, že MAS a LEADER jsou spolupráce na místní úrovni, ale zároveň by se měla podpořit i vzájemná spolupráce mezi jednotlivými podnikateli, případně spolupráce mezi podnikateli a obcemi. Za tuto spolupráci by se mohli např. dávat nějaké preferenční body. Projekt Spolupráce je velice těžkopádný pro tuto vzájemnou spolupráci na této místní úrovni.

ŘO Josef Tabery: MZe má také obavy z nově zaváděného ročního plánování a s tím spojené další administrativní zátěže. Je to taková dvousečná filosofie Evropské komise, kdy nám na jednu stranu podle konkrétnosti textu a objemu textu v legislativě, nechává širší pole působnosti, ale potom Evropská komise přijde s nějakým mechanismem, kde to v praxi může působit problémy. Toto ještě není úplně dojednáno, ale doufáme, že dojde k nějakému zjednodušení. Rozumíme Evropské komisi, že chce mít přehled o tom, jak se s finančními prostředky nakládá. Myslíme si ale, že současný systém, kdy jsme si vše s Evropskou komisí vyjasňovali při výročních jednáních a následně dle upozornění jsme některé věci změnili, upravili atd., tak že byl dostatečný. Evropská komise také plánuje zavést nějaké sankce, ale v první řadě se bude jednat pouze o nějaké upozornění a doporučení.

David Brož (SMA): Dále pak je problém malá spolupráce s MŽP, kdy vypsané výzvy byly pouze na ozelenění a odstraňování invazivních druhů. Z tohoto důvodu tyto alokace zůstaly často nevyčerpané. Proto by bylo dobré rozšířit tyto výzvy o další aktivity v kontextu zemědělství (např. ukládání amoniaku, podpora adaptace na sucho atd.). Dalším problémem je nakládání s odpady, kdy tu máme více méně lokální kompostárny, které by ocenily podporu právě třeba ze strany MŽP.

NM Pavel Sekáč: V rámci spolupráce s ostatními resorty chápu desiluse např. MAS a dalších. Když např. MŽP v prvopočátku nastavovalo své tituly vůči LEADER, kde byly pouze věci jako likvidace bolševníku atd. Proto je nutná další diskuze a směřovat dotazy přímo na např. na MŽP.

Vít Hrdoušek (Krajská síť MAS Jihomoravského kraje, MAS Strážnicko): Projekt Spolupráce byl velice omezen, tím, co je a není podporováno. Proto nedocházelo k čerpání finančních prostředků v rámci projektu Spolupráce v takové míře. A stejně tak tomu je i v rámci KDŘ, kde jsou podmínky pro čerpání podobně svázané a omezené. Z těchto důvodů by bylo dobré více rozvolnit podmínky pro čerpání finančních prostředků, jak u projektu Spolupráce, tak i v rámci KDŘ.

ŘO Josef Tabery: Do určité míry tomu rozumíme. Budeme se snažit při nastavování podmínek dát MAS jistý prostor a flexibilitu k obecnější formulaci podmínek, ale nechceme umožňovat nějaké větší

rozvolňování podmínek. V rámci řádného řízení čerpání finančních prostředků z fondů EU budou vždy nějaké podmínky potřeba.

Václav Hlaváček (AKČR): Největší problém v rámci KDŘ je, že jednotliví producenti nemají k dispozici zázemí jako např. skladovací kapacitu, třídící kapacitu atd. V případě podpory pojízdných prodejen se jedná pouze o malou výseč tohoto problému. Měl by být větší apel i na ostatní resorty, aby se z jejich strany také našly nějaké prostředky na podporu KDŘ. Pouze jeden program na podporu této oblasti je nedostačující.

NM Pavel Sekáč: Některé další resorty se k výzvě LEADER a iniciativě CLLD připojili v programovém období 2014 – 2020. Pro tyto resorty byla tato spolupráce nová zkušenost stejně tak, jak tomu bylo v případě MZE a MMR, když společně v roce 2004 až 2006 začaly realizovat výzvu LEADER. Aktuálně už se jednotlivé resorty naučily více spolupracovat a situace se pořád zlepšuje. Je ale stále nutné zasílat podněty a připomínky přímo na jednotlivé resorty, aby je mohly reflektovat do svých programů. Pouze samotná výzva LEADER bohužel nemůže splnit všechna očekávání.

Václav Hlaváček (AKČR): Z mé strany se určitě nejednalo o kritiku toho, že by nebylo možnost čerpat v rámci KDŘ z jednotlivých programů MZe např. na posklizňové linky atd. Ale nikdo tou cestou nejde a nevím, co je hlavní překážkou. Toto se týká odbytových organizací. Tady na Jižní Moravě teď máme jeden projekt, kdy mladí zelináři vytvořili odbytovou organizaci na zeleninu, do které vstoupili i dominantní zelináři, budeme k tomu dělat i propagační video, že toto je ta správná, perspektivní forma, jak se dostat s odbytem zeleniny na tuzemský trh. To rozhodne o tom, zda tu zelinářství bude anebo nebude. Proto jsem i v minulých pracovních skupinách navrhoval, aby se masivně zvýhodňoval ten, kdo bude odbytovat prostřednictvím této odbytové organizace. Jinak to naráží na politiku, že když se řekne družstvo, tak se hned vidí nějaký socialistický podnik. Což je největší překážkou proto, aby to zašlo fungovat. Např. v Rakousku můžete vidět, jak sdílí kombajn na sklizeň hroznů anebo na ovoce, zeleninu. Podobně tomu tak je v Polsku, kde ovocnáři mají odbytová, logistická centra. Chtěl bych poděkovat MZe, že slyší na připomínky zemědělců, že se zjednodušuje administrace žádostí, že programy jsou jednoduché. A toto by bylo potřeba, aby se podařilo u dalších resortů jako např. MŽP, MPO, MMR.

NM Pavel Sekáč: Co se družstev týče, tak v zahraničí se to nazývá producer groups a nikdo s tím velký problém nemá. Před kolektivizaci u nás družstva také byla a nikdo s nimi problém neměl. Např. v Holandsku, Belgii, které jsou exaktní ukázkou fungování těchto odbytovek a centrálního skladování, toto funguje skvěle. U nás je bohužel jistá míra neochoty spolupráce. Problémem pravděpodobně bude to, že někdo musí být nositelem a garantem toho projektu. A míra nést riziko za chování jiných se ukazuje jako nejvíc problematické. Tato ochota tu velice pokulhává.

Vít Hrdoušek (Krajská síť MAS Jihomoravského kraje, MAS Strážnicko): V rámci pozemkových úprav bychom se určitě chtěli přihlásit do nějakého pilotního projektu. My aktuálně děláme s ÚZEI na projektu SHERPA, kde je téma komplexních pozemkových úprav také řešeno. A máme již zkušenosti, jak už jsme animovali zahájení komplexních pozemkových úprav. Dále se přimlouvám za to, aby MZe vstoupilo do jednání s partnerským MŽP tak, jak to již dělá v případě agrolesnictví. Aby se řešil problém bioodpadu/kompostu, protože obce do jisté míry nevědí, co mají s bioodpadem dělat. A dochází k situacím, kdy se hromady dříví, klestí a staré trávy pálí přímo v obcích. Ohledně efektivnosti by chtěl uvést, že měli kontrolu z Evropského účetního dvoru na projekt Spolupráce z roku 2014, která dopadla velmi dobře z pohledu efektivity a doufá, že rozvolnění bude dostatečné.

NM Pavel Sekáč: V rámci obnovitelných zdrojů, biomasy a hospodaření s biomasou, kompostování, tak se jedná o jeden z pilířů komunitní politiky. Dlouhodobým problémem, který byl řešen i se starosty, je vlastní financování a zajištění vlastního svozu a vlastní fungování kompostárny. Jedna věc je investice na samotné kompostování a druhá věc je svoz, rozvoz a další uplatnění, tedy vlastní provoz kompostárny. Toto se ukázalo i z pohledu starostů, jako problém, kdo to bude financovat. Zásadní je tedy zajištění provozu kompostárny. Podobně tomu je v případě broadbandu. Zde proti sobě stojí provozovatelé, resp. ti co to poptávají, což jsou obce a na druhé straně jsou to ti, co to budou realizovat, a to jsou operátoři. Operátoři se ptají, kdy budete mít takovou poptávku, abychom mohli službu nabídnout, a z druhé strany se ptá obec, kdy už daná služba bude k dispozici. Německo je na tom s pokrytím venkovských oblastí hůř než ČR.

Stehlík Josef (ASZ): Šanci uspět by mohly mít projekty, kde obce budou zajišťovat uskladňování, sběr a svoz biologického odpadu a zemědělec bude zpracovávat kompost s tím, že ho zapraví do zem. půdy, kterou obhospodařuje sám zemědělec nebo další spol. subjekt. Nedoporučuje kompost přímo prodávat. Dále se domnívá, že nižší administrativní zátěž je také výsledkem antibyrokratické komise a Přezkumné komise MZe. Dále, v dnešní době, když někdo zakládá družstvo, které má dělat něco společné jako například společně distribuovat, společně třídit atd., tak už to nikdo s žádným JZD nespojuje. Na to se možná jen někdo vymlouvá. Spíše mnoho zemědělců nemělo tu potřebu se nějak spojovat. Na jedné straně je to dobře, ale možná už to není dobře do budoucna. MZe při vytváření programů a podpor pro např. nevládní organizace toto nemělo jako zásadní prioritu. Například při vytváření některých pravidel programů, které na to měly být zaměřeny. Během této diskuze tu zazněl projekt Spolupráce, v rámci kterého se Asociace soukromého zemědělství snažila být maximálně nápomocná, při přípravě projektu, který je určitě dobrý a perspektivní, ale jeho přípravu provázela velká trápení. A stále to nedospělo k nějakému pozitivnímu vývoji i třeba z důvodů, které, zde v diskuzi uvedl pan náměstek Sekáč. Věřím, že třeba v dalším programovém období se to povede posunout zase o kousek dále. I naše asociace zkoušela ze sebe udělat takového jakoby zprostředkovatele těchto společných nákupů, případně odbytů atd., ale zájem zemědělců je v tomto stále laxní. Taková je realita, ale to neznamená, že bychom se o to dále neměli snažit. Na druhou stranu například při organizování tržišť mám osobní velmi dobrou zkušenost, že tato neformální spolupráce různých malých výrobků pro podporu odbytu funguje. Myslím, si že je potřeba průřezově z těch témat najít nějaké společné cíle, a i když to trvá déle, tak se k nim postupně dopracovávat.

NM Pavel Sekáč: Jak jsem již zmínil, i v případě organizování těchto společných tržišť se musí najít někdo, kdo to zorganizuje a vezme na sebe tu odpovědnost jako nositel projektu. U všech těchto spoluprací je nějaký projekt, a pokud má projekt svého nositele, tak funguje. Je iluzorní si myslet, že i u těch producentských organizací anebo obecně družstevnictví, tak jak o něm zde diskutujeme, tak stejně v i v této komunitě musí být někdo, kdo to na sebe vezme. Tak je to např. i u LEADERu. Tam kde LEADER funguje, tam je někdo, kdo se tomu opravdu věnuje. Tam, kde komunita vznikla, jen za účelem čerpání dotací, tak víme, že to nefunguje.

Adam Moravec (CZ Biom): Rád bych se připojil k diskuzi ohledně využití kompostu a biomasy z obcí. Naše sdružení usilovně pracuje na spolupráci s MŽP a rádi bychom spolupracovali i s MZe, aby se opravdu podařilo nastavit nějaké principy, jak bioodpad dostat přes kompostárny zpátky na zemědělskou půdu. V této diskuzi přesně nezaznělo, zda tento program bude soustředěn i na tuhle oblast, jestli ta spolupráce bude financovatelná. Obce budou muset čím dát tím víc separovat biomasu a bioodpad od občanů. Neradi bychom se dostali do stavu, kdy se nebude vědět, kam s bioodpadem. Nový zákon o odpadech tomu jde vstříc, tam se podařilo udělat nějakou možnost, jak by třeba

bioplynové stanice a zemědělci mohli bioodpad přijímat. Je ale potřeba udělat ještě hodně práce. Proto bych rád zjistil, zda tento titul na Spolupráci bude směřován anebo ne.

NM Pavel Sekáč: I kdyby tomu zákonné podmínky nenahrávaly, tak chci, aby ve strategickém plánu SP tato možnost byla. Požádám své kolegy, aby to do strategického plánu SP zakomponovali, protože v případě cirkulární ekonomiky, která je dnes velmi diskutovaná, tak aby tam ta možnost byla. Abychom měli možnost, až se vše legislativně nastaví a vyjasní, tak abychom měli kompostárny zakomponované a MAS se mohly v této cirkulární ekonomice angažovat.

Nikischer Richard (MMR): Dnešní pracovní skupinu jsem bral ze svého pohledu jako možnost, jak sbírat různé podněty a zpětnou vazbu od zemědělského sektoru směrem k CLLD, resp. MAS. Jak již pan náměstek Sekáč v této diskuzi řekl, tak Program rozvoje venkova, respektive Strategický plán SZP, není jediný nástroj, jak financovat rozvoj venkova a není to ani jediný zdroj podpory nástroje CLLD. Naopak např. z IROP, což je program, který spravuje MMR, bude alokace na podporu nástroje CLLD ještě vyšší, než v případě strategického plánu SZP. Takže prosím zástupce zemědělců, resp. obecně účastníky dnešní diskuse, aby své požadavky na podporu různých aktivit v rámci CLLD nesměřovali pouze na MZe. Jsou tu různá témata a aktivity, které je třeba dále komunikovat i s ostatními řídicími orgány, resp. ostatními resorty. Velké téma je i bude vymezení konkrétních aktivit mezi jednotlivými operačními programy. Jsem rád, že se nám podařilo do CLLD pro nové programové období zapojit Operační program Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost (OP TAK), kde bude v dalším programovém období již docházet k podpoře malých a středních podniků. Na to je vyhrazena přibližně 1 mld. Kč. Není moc potěšující situace ohledně OP ŽP, kde to vypadá, že z programu bude v budoucím období podporována pouze energetická účinnost. Dnes jsme hovořili o tom, že tam jsou i další aktivity, které by mohly MAS přes CLLD úspěšně podporovat, jako například nakládání s odpadem/kompostem, hospodaření s vodou atd. Je tam mnoho dalších témat, která by si zasloužila podporu. V tomto směru ještě budeme průběžně vést diskuzi s MŽP. MAS jsou ideální platformou na to, aby koordinovaly a prosazovaly různá nadobecní řešení. MAS jsou v rámci České republiky silně institucionalizovány, a mohou koordinovat řešení, která jsou využívaná ze strany více obcí v rámci daného mikroregionu. Jako příklad můžeme uvést již zmíněné realizace komplexních pozemkových úprav, dále by pak mohly MAS být ideální platformou pro roli inovačního brokera, roli energetického manažera atd. Ale je tu i druhá stránka věci, někdo tyto aktivity musí MAS zaplatit. Ano, MAS jsou "akční", ale nejsou až natolik akční, aby dělaly zadarmo. V tomto směru je potřeba podporovat požadavek MAS na MF, aby navýšilo spolufinancování režií MAS ze státního rozpočtu. Protože co se týče provozních nákladů MAS, tak se nám zatím nepodařilo zajistit ani takovou alokaci, která je potřeba na provoz MAS pro toto období. Možnosti Operačního programu Technická pomoc (OPTP) na tohle nestačí. Ohledně složitosti administrace projektů si nemyslím, že by administrace projektů v rámci MMR byla nějak složitější, než je u projektů v rámci MZe. Jinak v rámci různých dotačních titulů MMR podporuje i vybavenost obcí atd. MMR má dotační tituly na podporu kamenných prodejen i pojízdných prodejen. Nutno poznamenat, že podaných žádostí o podporu v tomto DT není nijak mnoho. Proto MMR uvítá jakékoliv podněty, jak tuto podporu pro žadatele zatraktivnit.

NM Pavel Sekáč: Jsem moc rád, že se MMR připojilo k této diskuzi. Jak jsem již řekl, v případě podpory pojízdných prodejen je velký rozdíl, když se podporuje vybudování a nákup anebo samotný provoz. Ukazuje se, že zásadní je podpora samotného provozu.

David Brož (SMA): V rámci diskuze ohledně kompostování, bych rád ještě řekl, že jednu kompostárnu provozujeme. A za sebe bych chtěl říct, že nechci podporovat metodu komerčních kompostáren, kdy tyto kompostárny nemají žádnou návaznost na půdu. Dnes jsou tu kompostárny, které mají tisíce tun

kompostu a nevědí, co s ním mají dělat a nedochází k tomu uzamčení cirkulární ekonomiky. Jsou zde úplně jiné představy o cenách při porovnání se zemědělskými kompostárnami. Vůbec se zde nesetkává nabídka s poptávkou. Proto to podle mého názoru není úplně správný přístup. Ideální podporou by bylo podpořit přímo zemědělce. Dalším problémem je, že investiční dotace na kompostárny již neběží od roku 2015 a minulý rok skoro všem kompostárnám v České republice skončila udržitelnost, která byla 5 let. Nějaká podpora běží ze strany MŽP. Ale jedná se pouze o podporu na zpracování odpadů z ČOV.

NM Pavel Sekáč: Jsem rád, že jste uvedl příklad přímo z vlastní zkušenosti. Cirkulární ekonomika je jednou z priorit pro Evropskou komisi při diskuzi o budoucím uplatnění veškerých politik a naplňování „Green Deal". Osobně si neumím představit lepší ukázku dobře zvládnutého projektu, než je komunální odpad anebo BRKO.

Václav Hlaváček (AKČR): Rád bych podpořil pana Brože, který popsal realitu, tak jak je. My máme zkušenost tady od nás, kde se udělal megalomanský projekt kompostárny, kam se sváží kompost z okolí 30 – 50 km přes celý okres a dnes je tam velké množství kompostu, pro který není využití. Dle mého názoru by se měl odpad zpracovávat především tam, kde vzniká. Každý z nás musí nést odpovědnost za vyprodukovaný odpad, je potřeba v tomto nastavit pravidla. Jsem rád, že se zástupce MMR zapojil do této diskuze, ale nesouhlasím s tím, že by programy v rámci MMR byly tak lehce administrativně zvládnutelné. To už je problém od samého vzniku MMR. A je důležité, aby tuto záležitost MMR řešilo jako prioritu. MŽP chce rozšířit své kompetence, ale při tom si neví rady s kompetencemi, které už má jako v případě řešení odpadů atd. Jako řešení navrhuji, že máme až zbytečně moc ministerstev, měla by se zredukovat o nějakých 35 -40 %. Mám takovou zkušenost z podnikání, že čím víc lidí, tím menší výkon. Mám osobní dlouhodobé zkušenosti s žádostmi na MŽP, MPO a MMR. Největší překážkou je vysoká komplikovanost administrace žádostí ve srovnání s MZe. MZe má bezkonkurenčně nejjednodušší administraci žádostí a z tohoto důvodu je velká snaha ze všech stran např. starostů atd. naplnit maximum věcí všeho možného do Programu rozvoje venkova, které by ale měly být řešeny ze strany MŽP, MPO a MMR. Dlouhodobě narážíme na to, že z jejich strany není žádná snaha problém s administrací nějak řešit. Toto pokládám za hlavní problém při čerpání prostředků z MŽP, MPO a MMR.

Richard Nikischer (MMR): Když mluvíme o složitosti dotačních titulů na některých resortech, včetně MMR, tak bych se pana Hlaváčka rád zeptal na konkrétní dotační tituly MMR, které se mu zdají být administrativně náročné. MMR administruje velké množství podpůrných programů a u každého je míra administrativní zátěže jiná. Proto prosím konkretizovat, s kterým programem souvisí zmiňovaná negativní zkušenost, abych případně mohl tuto zpětnou vazbu probrat s kolegy na MMR, aby případně došlo k nápravě, pokud se ukáže jako potřebná.

ŘO Josef Tabery: Debata probíhala především kolem tří hlavních bodů. Začalo to rolí MAS, coby mediátorů v případě pozemkových úprav. To bereme jako myšlenku, jako úvahu. MAS by s tímto musely počítat v rámci svých režijních nákladů, a hlavně by se k diskuzi musel pozvat SPÚ. V rámci LEADERu byla možnost projekty na pozemkové úpravy předkládat a byl tam víceméně nulový zájem. V rámci KDŘ, po všech neustálých úpravách podmínek, jak již dříve řekl pak Stehlík, tak o tuto operaci stále nebyl zájem. Je tak otázkou, zda se jedná o chybu toho opatření anebo je taková situace, že o ně prostě mezi zemědělci nejeví zájem. Podobně tomu je i v případě třetího bodu a tím jsou kompostárny. Ze strany MZe by nemělo docházet k vytváření dotačních titulů za každou cenu, o které není zájem. V Programu rozvoje venkova například byla spolupráce zemědělců a obcí v případě zajišťování biomasy a toto bylo zcela bez zájmu žadatelů.

Chat

Jan Ulrich (ZS): Zásadně nesouhlasíme s cílením jen na mikropodniky. V podpoře by měl být celý segment MSP.

Petr Štěpánek (Senát ČR): Problém zdravotní péče na venkově nejsou finance, ale nezájem lékařů.

Marek Hartych (NS MAS): Není to také o zdravotních pojišťovnách?

Jiří Michalisko: Podpory krátkým dodavatelským řetězcům, lokálního zpracování a odbytu je zásadní a důležité.

Petr Štěpánek (Senát ČR): Neřekl bych. Tam by se dalo jednat. Systém umísťování lékařů je postaven čistě na volbě absolventům lékařských fakult. Bylo by asi potřeba vložit prvek povinných praxí. To je asi největší problém demokratické společnosti...

Rejchrt Karel (SMO ČR): Přínos pro životní prostředí jistě nejsou dlouhé dopravní vzdálenosti do kompostáren. Řada obcí si proto zřídila komunitní kompostárny a jistě by přivítala větší spolupráci při likvidaci bioodpadu se zemědělci. Zatím ovšem narážíme spíše na nezájem, možná oprávněný z pohledu kvality následného kompostu.

Jiří Michalisko: U komunitních obecních kompostáren by byla i prostřednictvím spolupráce cílena podpora třeba aplikátoru rozmetadla pro farmáře, neboť tato technika výrazným snížením živočišné výroby z farem časem zmizela a určitě by se našli zemědělci, kteří kompost odeberou, zapraví do půdy, jen jsou limitovaní technickými možnostmi.

Závěr

- Členům PS bude zaslána prezentace, zvukový záznam a zápis vč. vypořádání připomínek. Možnost zasílat připomínky je stále otevřená.
- Předmětem dalších diskusí bude detailní nastavení jednotlivých intervencí na základě připomínek a podnětů z tohoto jednání.
- NM Sekáč na závěr poděkoval za konstruktivní přístup a pozval účastníky na další jednání pracovních skupin k SZP.